

Høringsnotat

Forslag til endringer i forskrift om berekraftig skogbruk (foryngelse etter hogst mv.)

Innledning

Landbruks- og matdepartementet foreslår i dette høringsnotatet endringer i forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om bærekraftig skogbruk (heretter omtalt som bærekraftforskriften).

Målet med endringene er å bidra til å styrke arbeidet med foryngelse etter hogst, slik at langsiktig skogproduksjon og CO₂-opptak økes.

Departementet foreslår at reglene i bærekraftforskriften om skogeiers plikt til å forynge skogen etter hogst tydeliggjøres. Departementet foreslår også å innføre et krav om at skogeier må innhente godkjenning fra kommunen dersom skogeier ønsker å forynge med andre treslag der det tidligere har stått barskog (skifte av treslag). Det vil si treslagsskifte fra bar til lauv. Formålet med en slik godkjenningsordning er å sikre at det blir lagt til rette for en tilfredsstillende produksjon av virke når det gjelder volum- og kvalitet også i de tilfellene der skogeier ønsker å skifte fra bar til lauv. I tillegg foreslår departementet at bare bartrær blir regnet som tellende treslag etter lovens minstekrav til plantetetthet der bartre utgjør mer enn halve bestandsvolumet før hogst. Videre foreslår departementet en videreføring av kommunens adgang til å gi pålegg til skogeier i de tilfellene hvor foryngelsesplikten ikke overholdes, men at reglene fremgår av en egen bestemmelse. Det foreslås også enkelte endringer i bærekraftforskriften som følge av endringer i annet relevant regelverk, samt forenkling av ordlyden i forskriften der gjeldende forskriftsbestemmelser gjentar lovens ordlyd.

Bakgrunnen for forslaget

Regjeringen legger i Hurdalsplattformen til grunn at et en ansvarlig og langsiktig forvaltning av skog er en forutsetning for å produsere skog med kvalitetstømmer og slik bidra til framtidig verdiskaping og karbonbinding. Regjeringen vil videre bruke skogen aktivt som en sentral del av klimapolitikken og øke den naturlige karbonlagringen i norsk natur.

Et viktig ledd i oppfølgingen av regjeringens mål er å sikre at det kommer opp ny skog etter hogst.

I Meld. St. 41 (2016–2017) *Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid* (side 96), vedtatt av Stortinget, fremgår følgende:

"Regjeringen vil fortsette arbeidet med å forbedre oppfølgingsrutinene for plikten til å forynge skogen etter hogst, for å sikre et fortsatt høyt CO₂-opptak i norsk skog."

Videre er det i Meld. St. 13 (2020–2020) *Klimaplan for 2021-2030*, vedtatt av Stortinget, (side 143) beskrevet et konkret tiltak som er knyttet til valg av treslag etter hogst:

"4.4.7 Rett treslag ved forynging.

Tal frå Landsskogtakseringa og resultatkartlegginga i skogbruket syner at om lag 20 prosent av foryngingsflatene har eit plantetal som er lågare enn krava til forynging i bærekraftforskrifta. Talet på felt med mangelfull forynging blir noko høgare om ein berre tel treslag som best utnyttar veksttilhøva på staden. Om ein i forskrifta stiller krav om at berre treslag som utnyttar veksttilhøva på staden best, skal telje med i kravet om minste lovlege plantetettleik, kan ein oppnå ein auke i skogopptaket. Regjeringa tek sikte på å endre forskrift om bærekraftig skogbruk for å innføre eit slikt krav."

Gjeldende rett

Foryngelsesplikten

Reglene om skogeiers plikt til å forynge etter hogst og krav til foryngelsen følger av skogbruksloven § 6. Skogbruksloven § 6 femte ledd inneholder en hjemmel til å gi "nærare forskrifter" om forynging og stell av skog, krav til tilfredsstillende foryngelse, skifte av treslag m.m. Nærmere regler om foryngelse etter hogst følger av bærekraftforskriften §§ 6 til 8. Bestemmelsene oppstiller en plikt for skogeier om å sørge for tilfredsstillende foryngelse etter hogst, og at det er sammenheng mellom hogstform og metode for foryngelse. Nødvendige tiltak for å legge til rette for foryngelse skal som hovedregel settes i gang innen 3 år etter at hogsten er skjedd. Tilfredsstillende foryngelse baseres på en tabell som oppstiller anbefalt plantetall og krav om minste lovlige plantetall per dekar. I tillegg følger det av bærekraftforskriften § 5 syvende ledd at det skal tilstrebes et minimum på 10 % lauvtre ved foryngelse i barskog.

Dersom skogeieren ikke oppfyller foryngelsesplikten, kan kommunen pålegge skogeieren å sette i verk tiltak for å sikre at arealet blir forynget. Kommunens adgang til å gi pålegg om tiltak ved manglende foryngelse følger av skogbruksloven § 6 tredje ledd og bærekraftforskriften § 8 tredje ledd.

Skifte av treslag m.m.

Forskriftshjemmelen som følger av skogbruksloven § 6 femte ledd gir departementet myndighet til å gi nærmere regler i forskrift om skifte av treslag og bruk av utenlandske treslag. Nærmere regler om skifte av treslag følger av bærekraftforskriften § 5 åttende og tiende ledd. Det følger av åttende ledd at med unntak av skifte av treslag i eikeskog på lav

og middels bonitet, kan skifte av treslag i edellauvskog bare skje etter godkjenning fra kommunen. I tiende ledd er det innført en meldeplikt til kommunen for tiltak som gjelder skogreising på snaumark og skifte av treslag på sammenhengende areal over 100 dekar.

Behov for endring

Siden 1994 har skogbruksmyndighetene gjennomført en årlig kartlegging av foryngelsessituasjonen på hogstfelt tre år etter hogst. Det trekkes ut om lag 1 000 kontrollfelter årlig blant et tilfeldig utvalg skogeiere basert på tømmeromsetning 3 år i forkant. Formålet med denne såkalte resultatkartleggingen er å vurdere om ivaretakelsen av miljøkriteriene ved ulike hogstformer og skogbrukstiltak samlet sett er tilfredsstillende, samt å vurdere om etablering av ny skog etter hogst er tilstrekkelig oppfylt. Dette gjøres for å undersøke effektene av skogpolitikken og for å sjekke om skogen forvaltes på en bærekraftig måte.

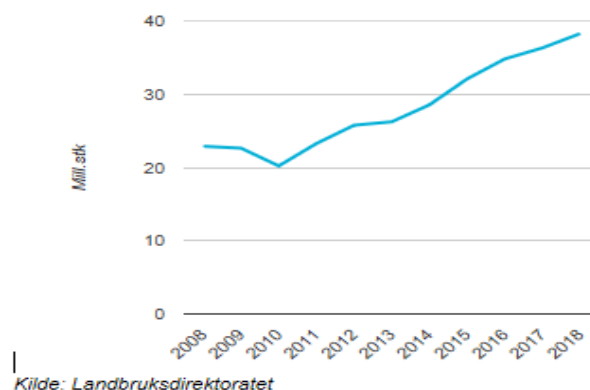
Selv om planteaktiviteten har bedret seg noe de senere år, tyder resultatkartleggingen på at det fortsatt er manglende forynging på enkelte hogstfelt. NIBIO lagde i 2019 en tilstandsanalyse basert på landsskogtakseringen og resultatkartleggingen som viste at 22 % av kontrollert areal ikke ble forynget i tråd med reglene. 38 % av foryngelsesfeltene tilfredsstilte minstekravet, men hadde lavere plantetall enn anbefalt i tabellen i forskriften. Det var også store regionale forskjeller som viste at foryngelsesplikten var prosentvis dårligst ivaretatt i kyststrøk. For noen fylker på Vestlandet er andelen hvor foryngelsesplikten anses som «ikke oppfylt» på rundt 50 %. Selv om den prosentvise andelen «ikke tilrettelagt» foryngelse er høyest for fylkene langs kysten, har fylkene med høyest avvikning langt større arealer med utilfredsstillende tilstand målt i absolutte tall.

Manglende foryngelse kan ha flere årsaker. Foryngelse ved planting har en kostnadsside, og inntektene fra planting kommer først langt frem i tid. Manglende finansiering kan derfor være en årsak til at skogeier ikke forynger. Likeledes kan forglemmelse, eller uklarheter i ansvarsforhold mellom skogeier og entreprenør/skogeierandelslag ha betydning. Skogeiers bevissthet, holdninger og kompetansenivå påvirker også situasjonen. Skogskadegjørere (eksempelvis sopp, insekter, smågnagere og beitende hjortedyr) og klimatiske skader kan gjøre at gjennomførte foryngelsestiltak ikke lykkes eller ikke får tilfredsstillende resultat. I tillegg er det på frodige marktyper viktig at feltene forynges tidlig for å redusere avgang og veksthemming fra konkurrerende vegetasjon.

Etter § 20 i skogbruksloven skal kommunen "føre tilsyn med at føresegnene i lova blir haldne, og kontrollere at vedtak med heimel i lova blir gjennomførte". Det er krevende for kommunen å avgjøre om foryngelsesplikten jfr. skogbruksloven § 6 kan anses som oppfylt i tilfeller der skogeier hevder å skifte fra barskog til lauvskog uten at det er gjennomført synlige foryngelsestiltak eller planlagt oppfølging som sikrer en fremtidig skogproduksjon på arealet. Slike tilfeller fører ofte til nedsatt skogproduksjon og karbonopptak.

Enkelte skogeiere kan også ha en urealistisk forventning knyttet til resultatet av naturlig foryngelse (dvs. at frø fra omkringliggende skog, eller gjenværende trær på hogstflaten skal sørge for tilfredsstillende foryngelse uavhengig av vegetasjonstype og bonitet). Manglende naturlig foryngelse kan også skyldes at skogeier ikke tilrettelegger godt nok for slik foryngelse, for eksempel ved at skogeier ikke setter igjen nok frøtrær, at vegetasjonstypen er uegnet, eller at det er mangel på markberedning. I tillegg kan feil hogstføring og dårlig plantekvalitet som følge av uhell i produksjonen, eller feil ved lagring og transport av planter mv. virke inn.

Antall skogplanter 2008-2018

Figur 1. Figuren viser antall millioner utsatte skogplanter i perioden 2008-2019

Selv om statistikken viser en positiv utvikling, er det fortsatt alt for mange hogstfelt med mangelfull tilrettelegging for foryngelse (ca. 20 prosent). Innspill fra statsforvaltere og kommuner peker i samme retning, og det er også gitt føringer i Meld. St. 13 (2020-2021) Klimaplan 2021-2030 som innebærer at nødvendige tiltak må gjennomføres for å styrke fremtidig skogproduksjon og CO₂-opptak.

Departementets forslag

Innledning

Departementets mål med forslaget er primært å styrke arbeidet med skogforyngelse for å ivareta hensyn til langsiktig skogproduksjon og skogens betydning i klimasammenheng. I tillegg ønsker departementet å legge til rette for at kommunen kan følge opp eventuelle brudd på foryngelsesplikten mer effektivt. Kommunens kontroll med foryngelsesplikten er ressurskrevende. Det samme gjelder dersom kommunen skal iverksette sanksjoner for brudd på foryngelsesplikten.

Som nevnt innledningsvis, mener departementet det er behov for tydeliggjøring av gjeldende rett, samt å gjennomføre enkelte regelendringer for å nå målet om økt grad av tilfredsstillende foryngelse etter hogst.

Nærmere om endringer i bærekraftforskriften

Strukturelle og redaksjonelle endringer

Departementet foreslår endringer i bærekraftforskriften §§ 5, 6, 7 og 8.

Forslaget til endringer i bærekraftforskriften § 5 innebærer endringer i bestemmelsens åttende og tiende ledd. Endringene omtales nærmere under punkt 5.2.2.

Bærekraftforskriften §§ 6 og 7 inneholder i dag tilnærmet identisk ordlyd som skogbruksloven § 6 første og andre ledd. Departementet mener det er grunn til å forenkle ordlyden i forskriften for å unngå at lovens regler gjentas i forskriften. Departementet foreslår derfor at det i bærekraftforskriften § 6 kun videreføres en henvisning til skogbruksloven § 6, og at regler om frister mv. tas ut av forskriften. Forslaget til ny § 6 er nærmere omtalt under

punkt 5.2.3. Forslaget innebærer at gjeldende § 7 oppheves, og at innholdet i gjeldende § 8 i hovedsak videreføres i forslaget til ny § 7, jf. punkt 5.2.4 under.

Forslaget til ny § 8 omhandler regler om pålegg om forynging, og er nærmere omtalt under punkt 5.2.5.

Skifte av treslag – forslaget § 5

Etter hogst av bartredominert skog er det enklere å lykkes med en ny bartreforyngelse enn treslagsskifte til lauv når produksjonsmålet er knyttet til volum og kvalitet. Treslagsskifte fra bar til lauv kan likevel være fornuftig av hensyn til markedsmessige forhold eller av hensyn til skaderisiko, som for eksempel på grunn av at en lokalitet er utsatt for rotråte. I områder med stor overvekt av barskog kan treslagsskifte fra bar til lauv også være gunstig for vilt- eller dyreliv, landskapsbilde og andre miljøverdier. I mange tilfeller vil tilrettelegging for foryngelse av en blandingsskog også kunne gi tilfredsstillende skogproduksjon. Utfordringen ligger i at lauvskogproduksjon krever tettere oppfølging fra skogeier for å gi tilfredsstillende resultat enn en bartreproduksjon. Ved kontroll av lauvskogforyngelse innen tre år etter hogst vil både etableringsfasen og den videre bestandspleien avgjøre om produksjonen blir tilfredsstillende. Som ledd i å styrke foryngelsen etter hogst, mener departementet det er behov for å innføre et krav om at skogeier må innhente godkjenning fra kommunen når skogeier ønsker å forynge med andre treslag der bartre utgjør mer enn halve bestandsvolumet før hogst (skifte av treslag). Departementets forslag er ikke ment å hindre et slikt treslagsskifte, men for å sikre at det er et bevisst produksjons- og skjøtselsvalg som sikrer en god skogproduksjon for framtida. Kommunen kan også godkjenne treslagsskifte der andre hensyn enn skogproduksjon bør tillegges vekt i tråd med formålsbestemmelsen i forskriften. Kravet er ment å forebygge at skogeiere lar være å legge til rette for foryngelse og dermed forringer skogproduksjonen på arealet og reduserer skogens betydning i klimasammenheng. Godkjenningsordningen skal sikre at skogeier har en dokumentert plan for skjøtsel også av lauvtrebestandet med mål om god skogproduksjon. Kommunen kan gjennom en godkjenningsordning gi nødvendig veiledning. En skogeier som ønsker å satse på lauvproduksjon bør ha sørget for en skogfondssaldo som muliggjør oppfølging av bestandet i tråd med produksjonsmålsetningen. Søknaden om treslagsskifte kan godkjennes på vilkår om videre bestandspleie som legger til rette for en god skogproduksjon. Kommunens vedtak i forbindelse med søknadsbehandlingen kan påklages til statsforvalteren, jfr. forskriften § 17. Departementet har vurdert om behovet for styrket oppfølging på dette området kan ivaretas ved en meldeplikt, men anser at en søknadsplikt er nødvendig for å sikre at omleggingen bygger på et bevisst valg med formål om skogproduksjon basert på lauvtrær, og at det er behov for at kommunen skal kunne stille vilkår.

En godkjenningsordning ved skifte av treslag ved naturlig foryngelse er for øvrig også omtalt i departementets høringsbrev som er inntatt i forarbeidene til skogbruksloven¹, men uten at det ble fastsatt som et krav:

"Ved naturleg forynging skal ein ikkje rekne t. d. større mengder vanleg bjørk som framtidstreslag der det tidlegare stod gran eller furu, utan etter eit bevisst val frå skogeigar og med godkjenning frå kommunen."

I dag er det krav til godkjenning fra kommunen ved skifte av treslag i edellauvskogedellauvskog, med unntak av i eikeskog på lav og middels bonitet, jf.

¹ Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) side 53 og side 110 (departementets høringsbrev kap 6.8.3)

bærekraftforskriften § 5 åttende ledd. Departementet mener det er hensiktsmessig å utvide denne eksisterende godkjenningsordningen til også å omfatte skifte av treslag der det tidligere har stått barskog.

En slik endring vil i tillegg kreve en justering av meldeplikten for skifte av treslag på sammenhengende areal på over 100 dekar som følger av bærekraftforskriften § 5 tiende ledd. Etter dagens regelverk krever treslagsskifte på sammenhengende areal over 100 dekar melding til kommunen. Ved innføring av en godkjenningsordning som nevnt over, vil det ikke lenger være grunnlag for en meldeplikt ved treslagsskifte fra barskog til lauvskog. Meldeplikten vil dermed i praksis avgrenses til tilfeller hvor skogeier ønsker å bytte fra lauvskog til barskog på sammenhengende areal over 100 dekar.

Treslagsskifte	Forskrift om bærekraftig skogbruk		Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål
	Meldeplikt	Krav om godkjenning fra kommunen.	Krav om godkjenning fra statsforvalteren før utsetting
Fra lauv til barskog >100 daa	X		
Edellauvskog (unntatt eikeskog på låg og middels bonitet) til barskog		X	
<i>Fra barskog, inkludert utenlandske bartre (volummessig barskogdominans) til lauvskog</i>		X	
Fra alle typer skog/arealer til utenlandske treslag (gjelder også ved nytt omløp med utenlandske treslag)		X	X

Tabell 1. Tabellen viser hva slags treslagsskifte som omfattes av meldeplikt eller forhåndsgodkjenning fra forvaltningen i høringsforslaget. *) Utenlandske treslag krever forhåndsgodkjenning både fra kommunen etter «Forskrift om bærekraftig skogbruk» og fra statsforvalteren etter "Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål". Departementets endringsforslag er i kursiv.

Departementet foreslår videre at det skal innføres en frist for skogeier å innhente godkjenning fra kommunen innen ett år etter hogst ved treslagsskifte fra bar til lauv og fra edellauvskog (unntatt eikeskog på lav til middels bonitet) til barskog.

Plikten til å forynge – forslaget § 6

Departementets forslag innebærer at ordlyden i bestemmelsen forenkles noe sammenliknet med gjeldende § 6, men at bestemmelsen fortsatt inneholder en henvisning til foryngelsesplikten og reglene som følger av skogbruksloven § 6.

Departementet foreslår en ny setning i bestemmelsen som angir rammene for hva som skal anses som tilfredsstillende foryngelse, og at tilfredsstillende foryngelse må skje i tråd med reglene i forslaget til ny § 7. Departementet foreslår at med tilfredsstillende foryngelse menes både planting og naturforyngelse som skal sikre fremtidig skogproduksjon og som er i tråd med kravene i § 7.

Krav til tilfredsstillende foryngelse – forslaget § 7

I forarbeidene til skogbruksloven² fremgår det at foryngelse skal sikre fremtidig skogproduksjon med et krav om kvalitet på fremtidsskogen. Det følger videre av forarbeidene at "tettleik, treslagsvalg og tidsperspektiv" sentrale faktorer. For å nærmere konkretisere hvilke krav som knyttes til tilfredsstillende foryngelse, mener departementet at kriteriene tetthet og treslagsvalg fra forarbeidene bør tas inn i forskriften. Det vil etter departementets vurdering bidra til å tydeliggjøre hva som menes med begrepet tilfredsstillende foryngelse. Tidsperspektivet, det vil si frister for foryngelse, følger for øvrig allerede av skogbruksloven § 6 første og andre ledd.

Det foreslås også å innføre en nærmere definisjon av "teljande treslag". Departementet foreslår at ny § 7 i forskriften utvides med kriterier som følger av forarbeidene³ til skogbruksloven, der "teljande treslag" omtales som følger:

"Ved vurdering av plantetal kan ein berre akseptere som «teljande treslag» dei treslag som er tilpassa veksestaden og som kan gi ein tilfredsstillande produksjon av virke, både volum- og kvalitetsmessig."

Det vil si at bare treslag som er tilpasset voksestedet og som kan gi en tilfredsstillende produksjon av virke, både når det gjelder volum og kvalitet, kan telles med under minste lovlig plantetall både når det gjelder naturlig foryngelse og planting.

En forskriftsfesting av disse kriteriene vil bidra til å ramme inn begrepet, slik at foryngelse som ikke innehar de nevnte egenskapene, holdes utenfor når en skal vurdere om kravene til minste lovlig plantetall er oppfylt.

Riktig treslagsvalg ved foryngelse av skog har stor betydning for skogens produksjonsevne og CO₂-opptak. I Meld. St. 13 (2020–2020) *Klimaplan for 2021-2030* (side 143) er det beskrevet et konkret tiltak som er knyttet til valg av treslag etter hogst:

" 4.4.7 Rett treslag ved forynging.

Tal frå Landsskogtakseringa og resultatkartlegginga i skogbruket syner at om lag 20 prosent av foryngingsflatene har eit plantetal som er lågare enn krava til forynging i berekraftforskrifta. Talet på felt med mangelfull forynging blir noko høgare om ein berre tel treslag som best utnyttar veksttilhøva på staden. Om ein i forskrifta stiller krav om at berre treslag som utnyttar veksttilhøva på staden best, skal telje med i kravet om minste lovlege plantetettleik, kan ein oppnå ein auke i skogopptaket. Regjeringa tek sikte på å endre forskrift om berekraftig skogbruk for å innføre eit slikt krav."

På mark med høy produksjonsevne gir gran best produksjon blant de norske treslagene. På skogsmark med middels produksjonsevne varierer det om gran eller furu gir størst produksjon, ofte kan blanding av gran og furu være et godt alternativ. Furu har som regel størst produksjon på mark med lav produksjonsevne. Endringene som foreslås i § 7 skal sikre at det bare er de treslagene som utnytter vekstforholdene best som skal telle med under minste lovlig plantetall. Dette betyr at bare bartrær blir regnet som tellende treslag etter hogst der bartre utgjør mer enn halve bestandsvolumet før hogst. Dette endrer ikke kravet i gjeldende § 5 syvende ledd om å tilstrebe 10 % lauvandel, men lauvtrær skal ikke telle med i tabellens krav, med mindre skogeier har fått godkjent treslagsskifte, jf. forslaget til ny § 5 åttende ledd.

² Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) kap. 6.4.4.3 (side 54).

³ I Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) side 53 og side 110 (departementets høringsbrev kap 6.8.3)

Det fremgår av § 8 i gjeldende forskrift at foryngelsen er etablert når "konkurransen fra annen vegetasjon minkar og konkurransen mellom planter av ønskja treslag gjer seg gjeldande". Denne bestemmelsen videreføres i ny § 7, men begrepet "ønsket treslag" erstattes med "teljande treslag", da det har vært uklart hvem sitt ønske (skogeier eller skogbruksmyndighet) det her siktes til.

Pålegg om foryngelse – forslaget § 8

Departementet mener kommunens handlingsrom for hva det kan gis pålegg om, også bør tydeliggjøres. Dersom skogeier ikke overholder foryngelsesplikten fremstår det i dag som noe uklart hvilke konkrete tiltak kommunen kan pålegge skogeier å gjennomføre. Med utgangspunkt i behovet for å samle og tydeliggjøre rammene for kommunens adgang til å gi pålegg om foryngelse, foreslår departementet at dette reguleres i en egen bestemmelse i forskriften.

Etter bærekraftforskriften § 5 åttende ledd kan kommunen godkjenne skifte av treslag i edellauvskog. Departementet foreslår, som nevnt under punkt 5.2.2, at denne godkjenningsordningen utvides slik at skogeier må innhente godkjenning fra kommunen ved ønske om å forynge med andre treslag der det tidligere har stått barskog.

Forslaget til ny § 8 innebærer at dersom slik godkjenning ikke er gitt, og kommunen mener at foryngelsen ikke er tilfredsstillende, avgjør kommunen om skogeier skal pålegges å sette verk tiltak for å sikre tilfredsstillende foryngelse. Denne regelen er i stor grad en videreføring av kommunens myndighet etter gjeldende forskrift § 8 tredje ledd. Det er videre foreslått en henvisning til reglene om pålegg i skogbruksloven § 6 tredje ledd.

Vedtak om pålegg om foryngelsestiltak skal varsles på forhånd. Dette følger av forvaltningsloven § 16. For å bidra til at kommunen ivaretar dette saksbehandlingskravet i slike saker, mener departementet det er hensiktsmessig at bestemmelsen inneholder en henvisning til bestemmelsen.

I et område der det er hogget gran, kan det for eksempel etter en skjønnsmessig helhetsvurdering være aktuelt for kommunen å fatte vedtak med pålegg om å forynge med gran. Det ligger imidlertid en begrensning i gjeldende regler, jf. forskriften § 8 tredje ledd, at kommunen bare kan gi pålegg om å forynge med treslag som "naturlig hører hjemme i området". Denne begrensningen foreslås videreført i ny § 8, men med en ordlyd som er tilpasset nyere regelverk. Ordlyden, slik den er foreslått, gjenspeiler definisjonen som følger av § 3 i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål⁴. Det innebærer at "treslag som naturlig hører hjemme i området" endres til "treslag som har sitt nåværende eller historiske naturlige utbredelsesområde i Norge". Det innebærer at kommunen ikke kan pålegge skogeier å forynge med utenlandske treslag. At kommunen ikke kan pålegge skogeier å sette ut utenlandske treslag, er likevel ikke til hinder for at skogeier selv søker om å gjøre det etter bærekraftforskriften § 5 ellefte ledd og forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

Forarbeidene til skogbruksloven⁵ sier følgende om kommunens pålegg:

"Når det gjeld plikta til å plante, må dei tiltaka kommunen pålegg stå i rimeleg forhold til lønnsmda. Føresegna bør praktiserast slik at skogeigaren ikkje får pålegg om

⁴ Forskrift av 25. mai 2012 nr. 416 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål

⁵ Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) side 81

uforholdsmessige tiltak til dømes etter naturskadar eller angrep av sjukdommar eller viltskadar."

Departementet foreslår at kravet om forholdsmessighet som følger av forarbeidene, gjenspeiles i forslaget til ny § 8 andre ledd.

Det følger for øvrig av skogbruksloven § 6 tredje ledd at tiltakene kommunen pålegger skogeier må settes i verk innen en frist på 2 år.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Det følger av § 20 i skogbruksloven at kommunen "skal føre tilsyn med at føresegnene i lova blir haldne, og kontrollere at vedtak med heimel i lova blir gjennomførte".

Forslaget vil føre til at kommunene må behandle noen flere søknader om treslagsskifte enn i dag, siden godkjenningsordningen i bærekraftforskriften utvides. Statsforvalteren vil videre kunne få noen flere klagesaker til behandling.

Samtidig vil forslaget tydeliggjøre kravet til tilfredsstillende foryngelse, og dermed gjøre det enklere for kommunene å føre tilsyn med at lovens vilkår blir fulgt, og eventuelt gi pålegg om tiltak for forynging. En tydeliggjøring av hvilke treslag som skal regnes med ved foryngelseskontroll kan føre til en ressursbesparelse i forbindelse med kommunenes tilsynsarbeid. Det samme gjelder tilfelle der skogeier hevder å ville skifte fra barskog til lauvskog uten at det er gjennomført synlige foryngelsestiltak eller planlagt oppfølging som sikrer en fremtidig skogproduksjon på arealet.

Samlet sett er det departementets vurdering at forslagene vil innebære en ressursbesparelse for kommunene, fordi regelverket blir klarere. Departementet kan for øvrig ikke se at forslaget vil innebære vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser.

Endring av forskrift om berekraftig skogbruk

I

I forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om berekraftig skogbruk gjøres følgende endringer:

§ 5 åttende ledd skal lyde:

§ 5. Miljøomsyn ved skogbrukstiltak

I skog der volumet av bartre utgjør meir enn halvparten av det totale volumet i bestandet før hogst, kan skifte av treslag frå bar til lauv berre skje etter godkjenning frå kommunen. Skifte av treslag i edellauvskog kan berre skje etter godkjenning frå kommunen, med unntak av skifte av treslag i eikeskog på låg og middels bonitet. Skogeigar må innhente slik godkjenning innan 1 år etter at hogsten har skjedd.

§ 5 tiende ledd skal lyde:

§ 5. Miljøomsyn ved skogbrukstiltak

Skogreising på snaumark og skifte av treslag på samanhengande areal over 100 dekar krev melding til kommunen. Har kommunen ikkje gitt svar på meldinga innan 3 veker frå da meldinga kom fram til kommunen, kan det meldte tiltaket setjast i verk. Om kommunen treng meir tid for å ta stilling til tiltaket, kan fristen forlengjast med inntil 14 dagar. *Krav om melding til kommunen gjeld ikkje for skifte av treslag etter åttande ledd.*

§ 6 skal lyde:

§ 6. Plikta til å foryngje

Skogeigaren skal sørge for tilfredsstillande forynging etter hogst, jf. skogbrukslova § 6. *Med tilfredsstillande forynging menes både planting og naturforynging som skal sikre framtidig skogproduksjon og som er i tråd med krava i § 7.*

§ 7 skal lyde:

§ 7. Krav til tilfredsstillande forynging

Forynging etter hogst skal leggje til grunn plantetala i tabellen nedanfor. Ved vurdering av plantetal reknast berre som teljande treslag dei treslaga som utnyttar veksttilhøva på veksestaden best, og som kan gi ein tilfredsstillande produksjon av virke, både når det gjeld volum og kvalitet.

	Gran- og/eller lauvdominert skog			Furudominert skog		
	G26- G20	G17- G14	G11- G6	F20- F17	F14- F11	F8-F6
Tilrådd plantetal pr. dekar	300-180	230-130	140-60	340-190	240-120	130-80
Minste lovlege plantetal pr. dekar	150	100	50	150	100	50

Minste lovlege plantetal gjeld berre bartre der bartre utgjør meir enn halvparten av det totale volumet i bestandet før hogst. Lauvtre tel med i andre høve og der det er gitt godkjenning frå kommunen etter § 5 åttande ledd. Det skal takast omsyn til at det i perioden fram til forynginga er etablert, kan skje både avgang og oppslag av nye planter. Forynginga

er etablert når konkurransen frå anna vegetasjon minkar og konkurransen mellom planter av *teljande* treslag gjer seg gjeldande.

Ny § 8 skal lyde:

§ 8. Pålegg om forynging

Dersom kommunen finn at forynginga ikkje er tilfredsstillande, og *godkjenning etter § 5 åttande ledd ikkje er gjeve*, avgjer kommunen om skogeigar skal påleggjast å setje i verk tiltak for å sikre at arealet blir forynga, jf. skogbrukslova § 6 tredje ledd.

Pålegg skal varslast i tråd med forvaltningslova § 16. Kommunen kan berre gi pålegg om å forynge med treslag som *har sitt nåverande eller historiske naturlege utbreiingsområde i Noreg. Pålegget må stå i rimeleg forhold til lønnsemda.*

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023.